Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Fjerde Afdeling)

26. september 2013 *

»Område med frihed, sikkerhed og retfærdighed — retligt samarbejde på det civilretlige område — forordning (EF) nr. 44/2001 — artikel 34, nr. 3) og 4) — anerkendelse af en retsafgørelse truffet i en anden medlemsstat — situation, hvor nævnte retsafgørelse er uforenelig med en anden retsafgørelse, som tidligere er truffet i samme medlemsstat mellem de samme parter i en tvist, der har samme genstand og hviler på samme grundlag«

I sag C-157/12,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Bundesgerichtshof (Tyskland) ved afgørelse af 8. marts 2012, indgået til Domstolen den 30. marts 2012, i sagen:

Salzgitter Mannesmann Handel GmbH

mod

SC Laminorul SA,

har

DOMSTOLEN (Fjerde Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, L. Bay Larsen, og dommerne J. Malenovský, U. Lõhmus, M. Safjan (refererende dommer) og A. Prechal,

generaladvokat: N. Wahl

justitssekretær: fuldmægtig A. Impellizzeri,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 14. marts 2013,

efter at der er afgivet indlæg af:

— Salzgitter Mannesmann Handel GmbH ved Rechtsanwälte C. von Carlowitz, O. Kranz, C. Müller og T. Rossbach

— den tyske regering ved J. Möller, T. Henze og J. Kemper, som befuldmægtigede

— den spanske regering ved S. Centeno Huerta, som befuldmægtiget

* Processprog: tysk.

— den italienske regering ved G. Palmieri, som befuldmægtiget, bistået af avvocato dello stato S. Varone

— den rumænske regering ved R. Giurescu og A. Voicu, som befuldmægtigede

— Europa-Kommissionen ved W. Bogensberger og A.-M. Rouchaud-Joët, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 16. maj 2013,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 34, nr. 4), i Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (EFT 2001 L 12, s. 1).

2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem Salzgitter Mannesmann Handel GmbH (herefter »Salzgitter«) og SC Laminorul SA (herefter »Laminorul«) vedrørende en anmodning om, at den retsafgørelse, der blev truffet af en rumænsk ret, og hvorefter Salzgitter tilpligtedes at betale 188 330 EUR til Laminorul, erklæres for eksigibel i Tyskland.

Retsforskrifter

Forordning nr. 44/2001

3 2. samt 15.-17. betragtning til forordning nr. 44/2001 har følgende ordlyd:

»(2) Visse forskelle mellem de nationale regler for retternes kompetence og anerkendelse af retsafgørelser virker hæmmende for det indre markeds funktion. Det er tvingende nødvendigt at vedtage bestemmelser, der kan gøre reglerne for retternes kompetence på det civil- og handelsretlige område ensartede og forenkle formaliteterne med henblik på en hurtig og enkel anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser truffet i medlemsstater, der er bundet af denne forordning.

[…]

(15) Af hensyn til en harmonisk retspleje er det nødvendigt at mindske risikoen for parallelle retssager mest muligt og undgå, at der træffes indbyrdes uforenelige retsafgørelser i to medlemsstater. Der bør være en klar, effektiv mekanisme til at afgøre tilfælde af litispendens og indbyrdes sammenhængende krav […]

(16) Den gensidige tillid til retsplejen inden for [Den Europæiske Union] gør det berettiget, at retsafgørelser, der er truffet i en medlemsstat, automatisk anerkendes, uden at der stilles krav om en særlig procedure, medmindre anerkendelsen bestrides.

(17) Denne samme gensidige tillid gør det også berettiget at operere med en effektiv og hurtig procedure for at erklære en retsafgørelse, der er truffet i én medlemsstat, for eksigibel i en anden medlemsstat. Med henblik herpå bør en retsafgørelse erklæres for eksigibel næsten automatisk efter en simpel formel kontrol af de forelagte dokumenter, uden at retten på embeds vegne bør kunne påberåbe sig en af de i denne forordning anførte grunde til ikke at lade en retsafgørelse fuldbyrde.«

4 Forordningens artikel 32 fastsætter:

»I denne forordning forstås ved »retsafgørelse« enhver afgørelse truffet af en ret i en medlemsstat, uanset hvordan den betegnes […]«

5 Forordningens artikel 33, stk. 1, er sålydende:

»Retsafgørelser, der er truffet i en medlemsstat, anerkendes i de øvrige medlemsstater, uden at der stilles krav om anvendelse af en særlig procedure.«

6 Nævnte forordnings artikel 34, nr. 3) og 4), fastsætter følgende:

»En retsafgørelse kan ikke anerkendes:

[…]

3) såfremt den er uforenelig med en retsafgørelse truffet mellem de samme parter i den medlemsstat, som anmodningen rettes til

4) såfremt den er uforenelig med en retsafgørelse, der tidligere er truffet i en anden medlemsstat eller i et tredjeland mellem de samme parter i en tvist, der har samme genstand og hviler på samme grundlag, og denne tidligere retsafgørelse opfylder de nødvendige betingelser for at blive anerkendt i den medlemsstat, som anmodningen rettes til.«

7 Artikel 38, stk. 1, i forordning nr. 44/2001 har følgende ordlyd:

»De i en medlemsstat trufne retsafgørelser, som er eksigible i den pågældende stat, kan fuldbyrdes i en anden medlemsstat, når de efter anmodning fra en berettiget part er blevet erklæret for eksigible i sidstnævnte stat.«

8 Forordningens artikel 41 er sålydende:

»En retsafgørelse erklæres for eksigibel, så snart […] formaliteter[ne] er opfyldt, uden prøvelse efter artikel 34 og 35. Den part, mod hvem der anmodes om fuldbyrdelse, kan ikke på dette tidspunkt af sagens behandling fremsætte bemærkninger.«

9 Forordningens artikel 43 har følgende ordlyd:

»1. Den afgørelse, der træffes om anmodningen om, at en retsafgørelse erklæres for eksigibel, kan appelleres af begge parter.

[…]

3. Appellen behandles i overensstemmelse med reglerne for kontradiktorisk procedure.

[…]«

10 Nævnte forordnings artikel 45 bestemmer:

»1. Den ret, der behandler en appel i medfør af artikel 43 eller 44, kan kun afslå at erklære en retsafgørelse for eksigibel eller ophæve en afgørelse om eksigibilitet af en af de i artikel 34 og 35 anførte grunde. […]

2. Den udenlandske retsafgørelse kan i intet tilfælde efterprøves med hensyn til sagens realitet.«

11 Samme forordnings artikel 46, stk. 1, fastsætter:

»Den ret, der behandler en appel i medfør af artikel 43 eller 44, kan efter anmodning fra den part, mod hvem der anmodes om fuldbyrdelse, udsætte sagen, såfremt den udenlandske retsafgørelse i domsstaten er anfægtet ved ordinær appel eller genoptagelse, eller såfremt fristen herfor endnu ikke er udløbet; i sidstnævnte tilfælde kan retten fastsætte en frist for iværksættelse af en sådan appel eller genoptagelse.«

Tvisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

12 Det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, at Laminorul, der har hjemsted i Rumænien, anlagde sag mod Salzgitter, som har hjemsted i Tyskland, ved Tribunalul Brăila (førsteinstansret i Brăila, Rumænien) med påstand om betaling for levering af stålprodukter.

13 Salzgitter gjorde gældende, at denne sag ikke skulle have været rettet mod selskabet, men mod Laminoruls egentlige medkontrahent, nemlig Salzgitter Mannesmann Stahlhandel GmbH (tidligere benævnt Salzgitter Stahlhandel GmbH). Med denne begrundelse afviste Tribunalul Brăila den af Laminorul anlagte sag ved endelig dom af 31. januar 2008 (herefter »den første retsafgørelse«).

14 Kort tid herefter anlagde Laminorul en ny sag mod Salzgitter ved den samme domstol og støttet på de samme omstændigheder. Stævningen blev imidlertid forkyndt for Salzgitters tidligere procesfuldmægtige, hvis fuldmagt ifølge Salzgitter var begrænset til den sag, der gav anledning til den første retsafgørelse. Idet ingen mødte op for Salzgitter til retsmødet af 6. marts 2008 ved Tribunalul Brăila, afsagde sidstnævnte ret en udeblivelsesdom, hvorefter Salzgitter tilpligtedes at betale 188 330 EUR til Laminorul (herefter »den anden retsafgørelse«).

15 Salzgitter iværksatte appel til prøvelse af den anden retsafgørelse med påstand om ophævelse heraf med den begrundelse, at selskabet ikke var blevet gyldigt indvarslet. Denne appel blev afvist ved afgørelse af 8. maj 2008, idet Salzgitter havde forsømt at deponere de påkrævne stempelmærker.

16 Ved kendelse afsagt af Landgericht Düsseldorf (den regionale domstol i Düsseldorf, Tyskland) den 21. november 2008 blev den anden retsafgørelse erklæret for eksigibel i Tyskland. Salzgitter har iværksat appel til prøvelse af denne kendelse ved Oberlandesgericht Düsseldorf (den regionale appelinstans i Düsseldorf, Tyskland).

17 Sideløbende hermed anlagde Salzgitter for det første et ekstraordinært søgsmål i Rumænien med påstand om ophævelse af den anden retsafgørelse, idet selskabet på ny gjorde gældende, at det ikke var blevet indvarslet til retsmødet. Dette søgsmål blev afvist ved afgørelse af 19. februar 2009.

18 Salzgitter iværksatte for det andet en ny appelsag med påstand om ophævelse med henvisning til den første retsafgørelses bindende virkning. Ved dom af 8. maj 2009 afviste Curtea de Apel Galaţi (appeldomstolen i Galaţi, Rumænien) denne appel med den begrundelse, at den var iværksat for sent, hvilken retsafgørelse efterfølgende blev stadfæstet af Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie (øverste kassationsret, Rumænien) ved dom af 13. november 2009.

19 Idet appelmulighederne i Rumænien var blevet udtømt, blev den i Tyskland udsatte procedure til afsigelse af fuldbyrdelsespåtegning genoptaget. Salzgitters appel til prøvelse af Landgericht Düsseldorfs kendelse blev forkastet som ugrundet ved Oberlandesgericht Düsseldorfs (den regionale appelinstans i Düsseldorf) retsafgørelse af 28. juni 2010. Selskabet iværksatte derefter kassationsanke til prøvelse af denne retsafgørelse ved Bundesgerichtshof (Forbundsdomstolen, Tyskland).

20 Det er under disse omstændigheder, at Bundesgerichtshof har besluttet at udsætte sagen og stille Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Omfatter artikel 34, nr. 4), i [forordning nr. 44/2001] også det tilfælde, at der er tale om indbyrdes uforenelige afgørelser fra én og samme medlemsstat (domsstaten)?«

Om det præjudicielle spørgsmål

21 Med sit spørgsmål ønsker den forelæggende ret oplyst, om artikel 34, nr. 4), i forordning nr. 44/2001 skal fortolkes således, at den også omfatter indbyrdes uforenelige retsafgørelser, der er truffet af retter i én og samme medlemsstat.

22 For at besvare dette spørgsmål skal artikel 34, nr. 4), i forordning nr. 44/2001 ikke blot fortolkes i lyset af denne bestemmelses ordlyd, men også i lyset af det system, som er indført ved denne forordning, og de mål, der forfølges med den (jf. dom af 6.9.2012, sag C-619/10, Trade Agency, EU:C:2012:531, præmis 27).

23 Hvad angår det ved nævnte forordning indførte system bemærkes, at grundene til ikke at lade en retsafgørelse fuldbyrde opfylder en velafgrænset funktion i den struktur, der er fastsat i forordningen, der, således som generaladvokaten har anført i punkt 35 i forslaget til afgørelse, fastsætter en omfattende ordning for international kompetence og anerkendelsen og fuldbyrdelsen af retsafgørelser.

24 For det første skal der ved fortolkningen af betydningen og indholdet af de i forordning nr. 44/2001 fastsatte grunde til ikke at lade retsafgørelser fra en anden medlemsstat fuldbyrde tages hensyn til forbindelsen mellem på den ene side de nævnte grunde og på den anden side de i forordningen fastsatte regler om indbyrdes sammenhæng, som i henhold til 15. betragtning til forordningen har til formål at mindske risikoen for parallelle retssager mest muligt og undgå, at der træffes indbyrdes uforenelige retsafgørelser i to medlemsstater.

25 Det fremgår dernæst af 17. betragtning til forordning nr. 44/2001, at proceduren for at erklære en retsafgørelse, der er truffet i en anden medlemsstat, for eksigibel i den medlemsstat, som anmodningen rettes til, alene må omfatte en simpel formel kontrol af de dokumenter, der kræves, for at en afgørelse kan erklæres for eksigibel i den medlemsstat, som anmodningen rettes til.

26 Efter indgivelse af den i artikel 38, stk. 1, i forordning nr. 44/2001 omhandlede anmodning skal myndighederne i den medlemsstat, hvortil anmodningen rettes, således som det fremgår af forordningens artikel 41, under første trin i proceduren begrænse sig til at kontrollere, at disse formaliteter for at erklære denne retsafgørelse for eksigibel er opfyldt (jf. Trade Agency-dommen, præmis 29).

27 I overensstemmelse med artikel 43 i forordning nr. 44/2001 kan den afgørelse, hvorved en retsafgørelse, der er truffet i en anden medlemsstat end den, hvortil anmodningen rettes, erklæres for eksigibel, i anden fase af proceduren appelleres. De indsigelsesgrunde, der kan påberåbes, er udtrykkeligt opregnet i forordning nr. 44/2001's artikel 34 og 35, hvortil forordningens artikel 45 henviser (jf. i denne retning Trade Agency-dommen, præmis 31).

28 Denne liste er udtømmende, og dens indhold skal fortolkes strengt, idet det indebærer en hindring for at virkeliggøre et af de grundlæggende mål i forordning nr. 44/2001, der har til formål at fremme dommes frie bevægelighed ved at foreskrive en enkel og hurtig eksekvaturprocedure (jf. i denne retning dom af 28.4.2009, sag C-420/07, Apostolides, Sml. I, s. 3571, præmis 55 og den deri nævnte retspraksis, og af 13.10.2011, sag C-139/10, Prism Investments, Sml. I, s. 9511, præmis 33).

29 Hvad nærmere bestemt angår den grund til ikke at fuldbyrde en retsafgørelse, der er støttet på to retsafgørelsers indbyrdes uforenelighed, fremgår det, således som generaladvokaten har anført i punkt 42 i forslaget til afgørelse, af ordlyden af artikel 34, nr. 4), i forordning nr. 44/2001, sammenholdt med begrebet »retsafgørelse« som omhandlet i denne forordnings artikel 32, at nævnte artikel 34, nr. 4), skal forstås således, at »[e]n retsafgørelse [truffet af en ret i en medlemsstat] [ikke] kan […] anerkendes […], såfremt den er uforenelig med en retsafgørelse, der tidligere er truffet i en anden medlemsstat eller i et tredjeland«.

30 Den situation, der er omhandlet i denne artikel 34, nr. 4), synes således at være den, hvor de indbyrdes uforenelige retsafgørelser hidrører fra to særskilte stater.

31 Denne fortolkning støttes af princippet om gensidig tillid, hvori ordningen for anerkendelse og fuldbyrdelse af en anden medlemsstats retsafgørelser som fastsat i forordning nr. 44/2001 har sit udspring.

32 Således som det fremgår af 16. og 17. betragtning til forordningen, er denne ordning for anerkendelse og fuldbyrdelse nemlig baseret på gensidig tillid i den retlige forvaltning i Unionen, hvilken kræver, at de retsafgørelser, der træffes i en medlemsstat, ikke blot anerkendes fuldt ud i en anden medlemsstat, men også at proceduren for at erklære disse retsafgørelser for eksigible i sidstnævnte medlemsstat er effektiv og hurtig (jf. Trade Agency-dommen, præmis 40).

33 En korrekt funktion af denne ordning, der er baseret på tillid, indebærer dels, at domsstatens retter fortsat er kompetente til inden for rammerne af de retsmidler, som er fastsat i nævnte medlemsstats retsorden, at efterprøve lovligheden af den retsafgørelse, der skal fuldbyrdes – hvorved retterne i den medlemsstat, hvortil anmodningen rettes, i princippet udelukkes – dels at der ikke rejses tvivl om det endelige resultat af efterprøvelsen af nævnte retsafgørelses lovlighed.

34 Det er i denne sammenhæng, at artikel 46, stk. 1, i forordning nr. 44/2001 fastsætter muligheden for at udsætte sagen i det tilfælde, hvor den udenlandske retsafgørelse i domsstaten er eller kan blive anfægtet ved ordinær appel eller genoptagelse.

35 Det påhviler nemlig et retssubjekt at iværksætte de retsmidler, der er fastsat ved lovgivningen i den medlemsstat, hvor retssagen finder sted, hvilket Salzgitter i øvrigt har forsøgt under hovedsagen. Retssubjektet kan derimod ikke støtte sig på grundene til ikke at lade retsafgørelser truffet i en anden medlemsstat fuldbyrde med henblik på at rejse tvivl om udfaldet af disse appel- eller genoptagelsessager.

36 Den fortolkning af forordningens artikel 34, nr. 4), hvorefter denne bestemmelse også skulle omfatte konflikter mellem to retsafgørelser fra samme medlemsstat, er imidlertid uforenelig med det i denne doms præmis 31 anførte princip om gensidig tillid. En sådan fortolkning ville nemlig gøre det muligt for retterne i den medlemsstat, hvortil anmodningen rettes, at erstatte den af domsstatens retter foretagne prøvelse med deres egen prøvelse.

37 Når en retsafgørelse har fået retskraft efter proceduren i domsstaten, vil en ikke-fuldbyrdelse af denne med den begrundelse, at den er uforenelig med en anden retsafgørelse fra samme medlemsstat, således kunne sammenlignes med en efterprøvelse med hensyn til realiteten af den retsafgørelse, som anmodes fuldbyrdet, hvilket ellers udtrykkeligt er udelukket ved artikel 45, stk. 2, i forordning nr. 44/2001.

38 En sådan mulighed for efterprøvelse med hensyn til sagens realitet ville de facto udgøre et yderligere retsmiddel til prøvelse af en retsafgørelse, der har fået retskraft i domsstaten. I denne henseende er det ubestridt, således som generaladvokaten med rette har gjort gældende i punkt 31 i forslaget til afgørelse, at de i forordning nr. 44/2001 fastsatte grunde til ikke at lade en retsafgørelse fuldbyrde ikke har til formål at skabe yderligere retsmidler til prøvelse af nationale retsafgørelser, der har fået retskraft.

39 Endelig bemærkes, at eftersom listen over grundene til ikke at lade en retsafgørelse fuldbyrde er udtømmende, således som det fremgår af den i denne doms præmis 28 anførte retspraksis, skal nævnte grunde fortolkes strengt, og følgelig er de i modsætning til det, som Salzgitter og den tyske regering har gjort gældende, ikke egnede til en analog fortolkning, i henhold til hvilken retsafgørelser fra samme medlemsstat også skulle være omfattet.

40 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal det præjudicielle spørgsmål besvares med, at artikel 34, nr. 4), i forordning nr. 44/2001 skal fortolkes således, at den ikke omfatter indbyrdes uforenelige retsafgørelser, der er truffet af retter i én og samme medlemsstat.

Sagens omkostninger

41 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Fjerde Afdeling) for ret:

Artikel 34, nr. 4), i Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område skal fortolkes således, at den ikke omfatter indbyrdes uforenelige retsafgørelser, der er truffet af retter i én og samme medlemsstat.

Underskrifter